

K v a l i t e t s r e d o v i s n i n g f ö r
F a r s t a s t a d s d e l s n ä m n d

Innehållsförteckning

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår	3
Kvalitetsarbets genomförande	3
Strukturella förutsättningar.....	5
Effekter av arbetet med utvecklingsområden för innevarande budgetår	8
Effekter av övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser innevarande budgetår för ökad måluppfyllelsen	10
Självvärdering	13
Förskoleundersökning	17
Resultat från övriga underlag	21
Effekter av stadsövergripande insatser innevarande budgetår	23
Sammanfattande analys.....	24
Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå	24
Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår.....	25

Underlag för stadsdelsnämndens analys för innevarande budgetår

Kvalitetsarbets genomförande

Anvisning

Beskriv stadsdelsnämndens/enhetens kvalitetsarbete, strukturen för sammanställning av resultat och analys för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet utifrån de nationella målen.

Det omfattar exempelvis ansvarsfördelning, tidsplan för olika moment som inhämtande av underlag, mötesformer, dialoger med enheterna, verksamhetsbesök och hur stadsdelen/enheten bidrar till att utveckla enheternas/förskolans kvalitetsarbete med mera.

Avdelningen förskola – ledning och förskolestöd finns till för sex förskolenheter. Enheterna har sammantaget cirka 550 medarbetare som är viktiga i vår lärande organisation och som arbetar nära brukarna, barnen. Farstas förskolebarn är de vi har i fokus och målet är en hög kvalitet i en likvärdig förskola i Farsta. Genom att skapa goda förutsättningar för våra medarbetare att genomföra sitt uppdrag skapas möjlighet till en förskola med hög kvalitet. Vårt uppdrag är att skapa en likvärdighet inom stadsdelens kommunala förskolor, bidra med stöd gällande verksamhetsutveckling samt kunskap om förebyggande arbete, anpassningar och stöd för barn i behov av särskilt stöd. Vår ambition är att kvalitetssäkra det systematiska kvalitetsarbetet genom att skapa en lärande organisation. Vi följer också upp den statliga styrningen, läroplanens mål och intentioner.

Avdelningen förskola innehåller de stöd- och ledningsfunktioner som finns till för den kommunala förskolan i Farsta. På våra förskolenheter genomförs arbetet med barn och föräldrar av medarbetare under enhetens ledning. Arbetssätt och tillvägagångssätt kan skilja sig åt och vår intention är att följa upp och låta chefer och medarbetare lära av varandra.

Avdelningschef har möten med rektorer två gånger i månaden med fokus på planering och uppföljning av gemensamma strategiska frågor. Till möten bjuds interna handläggare in från exempelvis HR och ekonomi. Vi har även inbjudat besökare som exempelvis handläggare med olika spetskompetenser från utbildningsförvaltningen och andra samarbetspartners.

Avdelningschef har regelbundna resultatuppföljningsmöten med rektorerna då man följer upp olika resultatuppgifter och stämmer av vidtagna åtgärder, medarbetarenkäten och enhetens ekonomiska resultat.

För att förbättra uppföljningen och kommunikationen med enheterna har arbetslagsledare utsett på samtliga förskolor och schemalagd pedagogisk utvecklingstid för både barnskötare och förskollärare har införts.

Verksamhetscontrollern sammanställer kontinuerligt olika uppgifter som bygger på rapporter från enheterna, WKI-data, resultat från brukarundersökning, personal- och ekonomiuppgifter och data från interna uppföljningar inom olika områden (exempelvis uppföljning av kulturinsatser för förskolebarn och bedömningar av stödenhetens handledningsinsatser.)

Vi har flera olika övergripande nätverk med representation från de olika enheterna, digitalisering, språk och BIBASS. I de nätverken sker kunskaps- och erfarenhetsutbyte och gemensamt konkret utvecklingsarbete. Under året har det varit stort fokus på att ta fram gemensamma mallar och riktlinjer för de pedagogiska verktygen, reflektionsboken i Onenote och planeringar och lärloggar i Planering och bedömningsmodulen i skolplattformen som vi räknar med att ska bidra till en förbättrad uppföljning av enheternas undervisningsuppdrag, vad det konkret har lett till för förändrat kunnande och lärande för barnen. Enheterna har egna nätverk för att säkra att arbetet med utveckling av digitalisering, språkarbetsmetoder och BIBASS-arbetsätt når ut till samtliga medarbetare. Allt detta arbete följs upp av projektledare/pedagogisk utvecklingsledare och stödenheten samordnare.

Avdelningschef har under året utvecklat sitt tidigare koncept att göra verksamhetsbesök till kvalitetsdialoger. Det innebär besök på enheterna tillsammans med stabshandläggare för att möta och stämma av olika aktuella frågeställningar på möten med förskoleledningarna och om möjligt en förskollärare från varje förskola

Under året har kvalitetsdialogerna handlat om

- Skolplattformen, dokumentation och kommunikation
- Allas barns rätt till anpassning och stöd
- Pedagogisk miljö och material
- Samverkan med vårdnadshavare
- Undervisning i förskolan
- Pedagogisk utvecklingstid

I slutet av året har en inventering av förskolornas pedagogiska inne- och utomhusmiljöer påbörjats. Det är tänkt att resultera i beslut om grundkrav på vad en pedagogisk miljö på förskolan ska erbjuda barnen, säkra att miljöerna passar även barn med funktionsnedsättningar och ta fram en gemensam mall för intern uppföljning av avdelningarnas miljöer.

Under året har vi haft flera gemensamma utbildningssatsningar

- Programmeringsutbildning, alla enheter hade en representant
- Fördjupad fortsatt utbildning med David Edfeldt av ledningsfunktionerna för att stödja implementeringen av metoden Tydliggörande pedagogik i förskolan
- Utbildning på Uppsala Universitet om läroplanens undervisningsuppdrag för representanter från förskoleledningarna
- Storföreläsning för all personal om innehållet i den reviderade läroplanen
- Föreläsning för förskoleledning och förskollärare om modulen Planering och bedömning i Skolplattformen
- Föreläsning för förskollärare om deras nya ansvarsroll och arbetslagets roll i enlighet med den reviderade läroplanen.

Stödenheten som omfattar specialister som specialpedagog, psykolog och logoped har haft interna föreläsningar riktade till förskolepedagoger på följande teman

- Barn och trauman
- Språklighet i förskolan
- Stödenhetens dokument för ansökning om insatser och uppföljning, hur ska de

- användas och varför
- Språkväskor med material för språkträning
- TAKK-kurser (tecken som förstärkning av det talade språket)
- Barns perception

Utvärderingarna av de interna utbildningarna visar på att det finns ett stort intresse och behov av fördjupade kunskaper.

För att få stöd i utvecklingen av vårt övergripande kvalitetsarbete har vi deltagit i stadens kvalitetsutmärkelse.

Analys

Anvisning

Beskriv vad som varit framgångsrikt i det här arbetet och vad som kan förbättras inför kommande år

Framgångsrikt har varit att avdelningschef i dialog med rektorerna har sett över den interna organisationen och arbetat för likvärdighet genom att utse arbetslagsledare, ha övergripande och enhetsbaserade nätverk och ta fram gemensamma riktlinjer för det pedagogiska arbetet.

Under 2020 kommer fokus att vara

- fortsatt arbete med att implementera modulen Planering och bedömning som bygger på en gemensam mall, kontinuerlig uppföljning av om och hur dokumentationsarbetet fungerar i arbetslagen. Utifrån utvärderingsresultat kommer övergripande beslut att tas om behov av konkreta insatser för att säkra och utveckla kvalitetsarbetet
- fortsatt arbete med uppföljning av förskolornas pedagogiska miljöer, framtagande av mall för intern uppföljning och åtgärdsbeslut om utvärderingen visar på behov av insatser för att uppnå likvärdighet
- att alla enheter tar fram och verkställer en handlingsplan för att utveckla arbetsmiljön utifrån enhetens förutsättningar. En del övergripande beslut kommer att tas för att säkra likvärdigheten av de olika aspekterna av medarbetarnas arbetsmiljö.

Strukturella förutsättningar

Anvisning

Som en bakgrund till analysen redovisas uppgifter om verksamhetens strukturella förutsättningar och organisation. Vidare hur stadsdelsnämnden/enheten fördelat resurser till utbildningen efter barnens olika förutsättningar och behov.

Beskriv:

- *Organisation på stadsdelsnämnds nivå/enhetsnivå med stödfunktioner för enheterna*
- *Antal förskoleenheter och deras organisation*
- *Effekten av genomförda organisationsförändringar*

Farsta stadsdelsområde ligger i södra Stockholm. Området omfattar Svedmyra, Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Fagersjö, Farsta strand, Farsta, Larsboda och Farstanäset.

Avdelningen förskola leds av en avdelningschef med en stab som består av en verksamhetscontroller, en pedagogisk utvecklingsledare och två köhandläggare. Till verksamheten knyts funktioner från andra avdelningar inom förvaltningen som kommunikatör, HR-konsult, economicontroller och lokalintendent.

Avdelningen har en stödenhet som omfattar en resurssamordnare, två specialpedagoger, en psykolog och en logoped. Förskolorna vänder sig till stödenheten för verksamhetsstöd i form av handledning, rådgivning och konsultation. Stödenheten har ett internt bibliotek med utlåning till medarbetare inom förskoleverksamheten av faktaböcker, språkmateriel och viss utrustning för specifika behov. De erbjuder internföreläsningar på teman utifrån verksamhetens behov. Stödenheten har tidigare haft en enhetschef, men nu svarar avdelningschefen för ledningen, vilket har minskat administrationen och mer tid kan läggas på preventivt arbete vilket generellt gynnar vår målgrupp förskolebarnen.

Förskoleområden i Centrala Farsta avvecklades till årsskiftet och deras fem förskolor fördelade på Farsta Fagersjö och Farsta strand Larsboda. De har gett enheterna bättre ekonomiska förutsättningar och möjlighet att förstärka förskoleledningarna.

Farstas sex förskoleområden har sinsemellan olika förutsättningar beroende på

- demografi; ett spektrum av boendeområden från äldre villaområden till stora flerfamiljsområden med hyresrätter med stor andel barnfamiljer som bor i andrahand
- mångkultur; andelen barn med annat modersmål än svenska varierar mellan förskoleområdena från 11 till 42 procent
- pedagogisk högskoleutbildning; enheternas andel förskollärare varierar mellan 28,7 till 40,2 procent på förskolorna.

Enheternas andel förskollärare är generellt något lägre 2019 jämfört med 2018. En förbättring är att antalet anställda förskollärare som saknar legitimation är fyra jämfört med sju föregående år. Avdelningarna som saknar förskollärare får insatser av förskollärare som arbetar på en angränsande avdelning.

Personal	Andel leg fsk %	Fsk utan leg	Avd utan leg fsk	Bsk utan utb inkl. resurs	Går bsk-utbildning
Tallkrogen	40	-	-	6	
Gubbängen	33	-	-	5	1
Hökarängen	35	1	1	3	
Sköndal	34	1	3	7	1
Farsta Fagersjö	29	-	-		1
Farsta strand Larsboda	29	1	2		7
Totalt	34	3	6		29

Farsta har inga barn som har samiska eller meänkieli som modersmål. Alla enheter har barn som har finska som modersmål, totalt 15. Åtta har det som identitetsspråk, de barnen är gå på

förskola i tre olika förskoleområden. Vi har sex finsktalande personal fördelat på fyra enheter.

	Andel barn med annat modersmål än svenska (%)	Andel personal med annat modersmål än svenska (%)	Antal barn som har finska som modersmål	Antal barn som har finska som identitetsspråk	Antal pedagoger som talar finska
Tallkrogen	11	29	2	-	1
Gubbängen	28	32	3	3	1
Hökarängen	29	38	1	-	-
Sköndal	10	30	1	-	2
Farsta Fagersjö	42	49	5	2	2.
Farsta strand Larsboda	29	57	6	3	-

Förskoleområdena har mellan fyra och sju förskolor. Dessa har skiftande lokal- och personalmässiga förutsättningar och har kommit olika långt i processen med utvalda utvecklingsområden. I några fall har enheterna på grund av renovering av lokaler eller organisatoriska skäl flyttat barngrupper vilket krävt extrainsatser av ledningen. Föräldraengagemanget varierar. Enheterna har kommit olika långt med att utveckla en gemensam värdegrund och att bygga pedagogiska miljöer som svarar mot den reviderade läroplanen.

Förskoleenheterna leds av en förskolechef samt en eller två biträdande förskolechefer. Fem förskoleområden har administrativa assistenter. Två enheter har under året förstärkt sin ledning med pedagogiska utvecklingsledare. Flera rektorer från Farstas förskolor under året gått ” Ut b i l d n i n g i f ö r s k o l a n ” p å U p p s a l a u n i v e r s i t e t och nya skrivningar i läroplanen gällande uppdraget om undervisning.

Den 15 oktober 2019 var 2 298 barn inskrivna och det är 25 fler barn jämfört med 2018. Efterfrågan på förskoleplatser var under våren fortsatt högt och förtätning har varit nödvändigt under en period för att klara garantin under och för evakuering vid ombyggnationer. Under hösten har det däremot varit några enheter som inte har kunna fylla alla sina platser.

Under året har en äldre förskola rivits i Gubbängen och en paviljong på Gubbängsskolans gård har avvecklats. En ny förskola om åtta avdelningar har tillkommit. I Hökarängen har en paviljong om fyra avdelningar avvecklats och en ny förskolan med sex avdelningar byggts. Förskolan Ejdern i Fagersjö har fått nybyggda lokaler.

Anvisning

Redovisa uppgifter från den 15 oktober för de senaste tre åren i tabellform gällande:

	Budgetår 2019	Budgetår 2018	Budgetår 2017
Antal inskrivna barn (antal)	2 298	2 273	2 192
Andel inskrivna barn (%)	94,0 (med tf-barn 94,3)	94,8	93,9
Andel legitimerade förskollärare (räknat på)	32,8		

årsarbetare med förskollärlärolegitimation) (%)			
Andel anställda som förskollärare (räknat på årsarbetare) (%)	34,2	37,5	36,1
Andel anställda i barngrupp som saknar utbildning* för arbete med barn. (räknat på årsarbetare) (%)	14		
Antal avdelningar som saknar legitimerad förskollärare som kontinuerligt undervisar barnen (antal)	4	7	
Barn per personal/årsarbetare med resurspersoner (antal)	4,7	5,0	4,9
Barn per personal/årsarbetare utan resurspersoner (antal)	5,2	5,6	
Barn per grupp (antal)	15,7	15,6	15,5
Barn per grupp, yngre barn (antal)	14,2		
Barn per grupp, äldre barn (antal)	17,8		
Andel barn med annat modersmål än svenska (%)	27	28	38
Andel personal med annat modersmål än svenska (%)	39	42	44

Analys

Anvisning

Analysera de strukturella förutsättningarna utifrån hur de påverkat måluppfyllelsen enligt skollagen och läroplanen samt likvärdigheten. Redogör för relevanta variationer mellan enheter, förskolor och arbetslag, om det exempelvis finns arbetslag som saknar legitimerade förskollärare.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Effekter av arbetet med utvecklingsområden för innevarande budgetår

Anvisning

Redogör för bakgrunden till årets utvecklingsområden, vilka insatser som genomförts och om insatserna gett någon effekt.

1. Likvärdig förskola
2. Samverkan med vårdnadshavare
3. Införande av skolplattformen, innehåll i modulen Planering och bedömning
4. Översyn av stödenheten och resursfördelning till förskolorna

Det övergripande utvecklingsområdet som kommer att vara aktuellt under flera år är insatser för att öka likvärdigheten mellan olika förskolor och förskolenheter. Den röda tråden är att vi

- tar fram gemensamma riktlinjer och mallar
- har övergripande nätverk i för arbetet med språk, BIBASS och digitalisering
- följer upp arbetet i olika forum som i rektorsgruppen, resultatdialog med enskilda rektorer, och besök på enheterna och möten med medarbetare i olika forum för att diskutera särskilda teman
- analyserar resultat från förskoleenkäten som ger en bild av vårdnadshavarnas upplevelse och resultat från kvalitetsindikatorn som visar på pedagogernas bedömning av i vilken grad deras pedagogiska arbete uppfyller kriterierna som bygger på förskolans läroplan
- har gemensamma resurser som ett förskolestöd med bred kompetens, specialpedagoger, psykolog och logoped och ett bibliotek med faktaaliteratur och stödmaterial
- har genomfört flera olika utbildningssatsningar i syfte att öka likvärdigheten, exempelvis om undervisningsuppdraget i den reviderade läroplanen och förskolläraernas förtydligade roll.

Samverkan med vårdnadshavare har varit ett utvecklingsområde under flera år, där förskoleenkätens resultat visar på att vår kommunikation inte har nått fram tillräckligt. Brett förankrade förberedelser har gjorts för att när skolplattformen införs ha riktlinjer för hur och vad vi kommunicerar med vårdnadshavarna.

Under året har vi provat att bjuda in vårdnadshavare till övergripande informations- och dialogmöten i de olika förskoleområdena med representation både från enheten, nyckelpersoner och avdelningschef. Resultatet har varierat. I del fall har intresset uteblivit. I andra fall har de kommit vårdnadshavare från flera förskolor som har fått information om hur förskoleverksamheten är uppbyggd, finansieras och styrs, vilka ambitioner vi har med verksamheten och vad som är aktuellt på enheten med betoning på implementering av den reviderade läroplanen och digitalisering.

I väntan på införande av skolplattformen som vi tror kommer att effektivisera enheternas arbete, förbättra rektorernas uppföljning och göra vårdnadshavarna mer nöjda med verksamheten till följd av kontinuerlig information om vad som sker på förskolan, vad barnen arbetar med och hur det går till och varför, har vi lagt ner ett omfattande arbete på att förbereda oss. Ett övergripande digitaliseringsnätverk lett av pedagogisk utvecklingsledare/projektledare har tagit fram gemensamma mallar och riktlinjer för intern och extern kommunikation och pedagogisk dokumentation i skolplattformen. Medarbetarna i Farstas digitaliseringsnätverk har gått en programmeringskurs och deras uppdrag är att sprida kunskap och konkreta exempel till kollegorna om hur man kan arbeta med programmering och ge barnen möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen.

Under året har vi haft stort fokus på förskolans uppdrag att tidigt identifiera barn i behov av särskilt stöd och nödvändiga anpassningar för att skapa optimala förutsättningar för de

enskilda barnens lärande. Stödenhetens organisation har setts över. Deras preventiva arbete har fördjupats, och riktlinjerna för olika typer av stödinsatser som interna föreläsningar, resurstillskott, handledning, konsultation med mera har reviderats. Stödenhetens direkta insatser på olika förskolor och förebyggande insatser bidrar till en bra bas i verksamheterna och förväntas få som effekt att efterfrågan på stödinsatser för barn i behov av särskilt stöd på sina håll minskar.

Förskolechefer, biträdande förskolechefer och stödenhetens medarbetare har haft handledarutbildning med David Edfeldt (psykolog, arbetar på specialpedagogiska institutionen på Stockholms universitet). Syftet med sammankomsterna har varit att ge ökade kunskaper till utvecklingsarbetet att införa arbetsmetoder som lågaffektivt bemötande, diskutera och få stöttning i dilemman i relation till utmanande situationer samt fördjupa diskussionen om etik, utvärdering och förändringsarbete. Insatserna är tänkta att gynna alla förskolebarn och bidra till likvärdighet.

Analys

Anvisning

Beskriv underlagen för uppföljningen och analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Om det bedöms att arbetet med ett utvecklingsområde behöver fortsätta ska nuläget inför det kommande årets arbete beskrivas här.

Under 2020 kommer vi fortsatt att arbeta för en likvärdig förskola, mer nöjda vårdnadshavare med den pedagogiska verksamheten som erbjuds och vår samverkan med hemmet samt implementera dokumentationsmodulen Planering och bedömning i skolplattformen. Vi räknar med att rektorerna till följd av det sistnämnda kommer att få betydligt bättre förutsättningar att följa medarbetarnas pedagogiska insatser och hjälpa dem att göra adekvata bedömningar av sina insatser att uppfylla läroplansmålen i samband med utvärdering med hjälp av kvalitetsindikatorn.

Farstas plan för Kränkande behandling kommer att se över 2020 med fokus på att göra den väl känd och använd av medarbetarna.

Effekter av övriga stadsdelsnämndsgemensamma insatser innevarande budgetår för ökad måluppfyllelsen

Anvisning

Beskriv bakgrund till eventuella övriga gemensamma insatser som gjorts på stadsdelsnämnds nivå och vilka effekter insatserna haft.

Förvaltningen har under året fokuserat på att stärka enhetschefernas kunskaper i ledarskap, personal- och ekonomifrågor och hållbarhet. Utbildningsinsatser har främst skett på chefsforum. I en del fall deltar biträdande chefer och ibland handläggare. Exempel på fördjupningsfrågor

- budget och verksamhetsplan, prognos och uppföljning
- mål, indikatorer och arbetssätt, hur ska de formuleras för att vara uppföljningsbara
- rehabprocessen
- ledarskap, det personliga
- företrädesrätt,
- personalekonomi, vinsten av att göra rätt insatser i ett tidigt stadie
- konflikthantering och kränkande särbehandling

Förvaltningen har vidtagit flera åtgärder under år 2018 och 2019 för att sänka sjukfrånvaron som har gett effekt. Förvaltningens avdelningschefer har kontinuerligt följt upp sjukfrånvaron med sina enhetschefer och satt in åtgärder. Förvaltningen har genomfört en analys bestående av statistik och intervjuer av chefer för att se om det finns några mönster gällande sjukdomsorsaker eller sjukdomsfall.

Förvaltningens HR-funktion har ökat stödet för cheferna och följer noggrannare upp förvaltningens rehabiliteringsinsatser. Flera riktade utbildningsinsatser i rehabiliteringsprocessen har genomförts på några enheter. Förvaltningen har även fortsatt med att satsa på tidiga insatser för medarbetare som har hög korttidsfrånvaro.

Förvaltningen har tagit fram rutiner inom arbetsmiljöområdet där det saknats samt justerat och kompletterat där det funnit behov. Förvaltningen har också förbättrat rutinerna avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningen har genomfört en utbildning i KIA-systemet som hanterar arbetsskade- och tillbudsrapporteringen. Syfte med utbildningen och det utökade stödet från HR i hanteringen är att förvaltningen ska kunna arbeta mer förebyggande och sätta in åtgärder där behov finns.

Arbetet med heltid som norm ”heltdisresan” har många tillsvidareanställda som arbetar deltid och inom vilka avdelningar.

Förvaltningen har tagit fram ett underlag för lönekriterier för barnskötare respektive förskollärare i

Förvaltningen har under året fokuserat på att stärka enhetschefernas kunskaper i ledarskap, personal- och ekonomifrågor och hållbarhet. Utbildningsinsatser har främst skett på chefsforum. I en del fall deltar biträdande chefer och ibland handläggare. Exempel på fördjupningsfrågor

- budget och verksamhetsplan, prognos och uppföljning
- mål, indikatorer och arbetssätt, hur ska de formuleras för att vara uppföljningsbara
- rehabprocessen
- ledarskap, det personliga
- företrädesrätt,
- personalekonomi, vinsten av att göra rätt insatser i ett tidigt stadie
- konflikthantering och kränkande särbehandling

Förvaltningen har vidtagit flera åtgärder under år 2018 och 2019 för att sänka sjukfrånvaron som har gett effekt. Förvaltningens avdelningschefer har kontinuerligt följt upp sjukfrånvaron med sina enhetschefer och satt in åtgärder. Förvaltningen har genomfört en analys bestående av statistik och intervjuer av chefer för att se om det finns några mönster gällande sjukdomsorsaker eller sjukdomsfall.

Förvaltningens HR-funktion har ökat stödet till cheferna och följer noggrannare upp förvaltningens rehabiliteringsinsatser. Flera riktade utbildningsinsatser i rehabiliteringsprocessen har genomförts på några enheter. Förvaltningen har även fortsatt med att satsa på tidiga insatser för medarbetare som har hög korttidsfrånvaro.

Förvaltningen har tagit fram rutiner inom arbetsmiljöområdet där det saknats samt justerat och kompletterat där det funnit behov. Förvaltningen har också förbättrat rutinerna avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningen har genomfört en utbildning i KIA-systemet som hanterar arbetsskade- och tillbudsrapporteringen. Syfte med utbildningen och det utökade stödet från HR i hanteringen är att förvaltningen ska kunna arbeta mer förebyggande och sätta in åtgärder där behov finns.

Arbetet med heltid som norm ”heltdsresan” h många tillsvidareanställda som arbetar deltid och inom vilka verksamhetsområden.

Förvaltningen har tagit fram ett underlag för lönekriterier för barnskötare respektive förskollärare i förskolan. Underlaget ska implementeras tillsammans med tillhörande rutiner för genomförande. Förskolornas arbete med ”H förskollärare och barnskötare” har påbörjats. En övergrupp fram för hela verksamhetsområdet och handlingsplaner tas fram lokalt för respektive förskolenhet. Arbetet kommer att pågå under hela 2020, utvärderas och beslut om nya prioriteringar kommer att tas inför 2021.

I syfte att vara en attraktiv arbetsgivare och säkra kompetensbehovet på kort och lång sikt har förvaltningen tagit fram en kompetensförsörjningsplan.

Förvaltningen har genomfört två introduktionstillfällen under året. Introduktionen bedöms vara en viktig del för att medarbetare ska trivas och stanna kvar i förvaltningen.

Ett viktigt mål för förvaltningen är att chefer har adekvat kompetens för uppdraget. Förvaltningen har genomfört olika utbildningar och haft workshops.

- Förvaltningens krisledning har genomgått utbildning i krisledning. Utbildningen har resulterat i en översyn av förvaltningens dokument och rutiner inom området.
- Alla chefer har utbildats i rehabiliteringsprocessen för att stärka kunskaperna och förståelsen kring rehabilitering och vikten av att arbeta förebyggande för att förbättra sjukhälsotalen.
- För att stärka cheferna inom området konflikter har förvaltningen genomfört utbildning i konflikthantering, kränkande särbehandling och diskriminering.
- Utbildning har genomförts i arbetsrätt, AFA-försäkring och personalekonomi för chefer. Syftet med personalekonomiutbildningen har varit att öka förståelsen för sambandet mellan olika personelhändelser, åtgärder och ekonomi. Detta ska resultera i att förvaltningens chefer gör rätt prioriteringar och kan sätta in rätt insatser och åtgärder.
- Förvaltningen har arbetat med teman för att stärka chefernas ledarskap. Alla chefer har skrivit ner sitt personliga ledarskap och några chefer har presenterat det i helgrupp i syfte att dela med sig av hur de arbetar som chef och ledare. Cheferna har även gjort auskultation på varandras APT för att utbyta erfarenheter.

Alla nya chefer har genomgått en tre dagars arbetsmiljöutbildning där diplomering med

kunskapstest ingår. Även fackliga och skyddsombud har deltagit. Målet med detta har varit att höja kunskapsnivån inom området för att säkerställa att vi följer lagar och direktiv som leder till att förvaltningen har en god arbetsmiljö.

Andelen helårsanställda som nyttjar friskvårdsbidraget har ökat från 48% till 54%. Detta är i linje med förvaltningens mål att medarbetare har en hälsosam livsstil.

Ett gemensamt uppdrag med socialtjänsten har varit att öka andelen inskrivna barn. Farstas stadsdelsmammor och samhällsväglare samt förskollärarna på förvaltningens Öppna förskolor har arbetat uppsökande och gjort en stor informationsinsats under året.

Socialtjänstens medarbetare söker i första hand upp hemmasittande mödrar och motiverar dem att söka förskola för sina barn för att öka deras utvecklingspotential och ge dem själva bättre möjlighet att få gå på SFI som ett första steg för att på sikt kunna söka arbete.

Analys

Anvisning

Beskriv underlagen för uppföljningen och analysera vad som bidragit till att de förväntade resultaten uppfyllts respektive inte uppfyllts. Om det bedöms att arbetet med en insats behöver fortsätta ska nuläget inför kommande årets arbete beskrivas här.

Förvaltningen planerar att fortsätta att arbeta med att

- utveckla och säkra förvaltningens krisorganisation
- ta fram adekvata lönekriterier för samtliga yrkesgrupper
- personalekonomi
- heltidsresan.

Förskoleavdelningen har för avsikt att ha fortsatt dialog med socialtjänstens stadsdelsmammor och samhällsväglare och bidra med informationsunderlag om förskolan på olika språk med mera. På samma vis lämna aktuellt informationsunderlag om vikten av att söka förskola och hur förskolekön fungerar till BVC:s medarbetare som möter majoriteten av de yngsta barnens vårdnadshavare

Självvärdering

Anvisning

Redovisa det genomsnittliga värdet för WKI, kvalitetsindikatorn, i stadsdelsnämnden, samt hur det sett ut över en treårsperiod. Kommentera om det är skillnader över tid och/eller mellan olika områden samt vilka kriterier som angetts som vanligaste hindret för ännu högre bedömningar.

Beskriv arbetet med att utveckla bedömningskompetensen och hur förskolecheferna säkerställer rimliga bedömningar.

Redovisa hur många arbetslag som gjort bedömningen att de inte når upp till nivå tre och

om det är samma arbetslag som föregående år.

Beskriv vilket stöd dessa arbetslag fått och vilka effekter det gett.

Det genomsnittliga resultatet av medarbetarnas självvärdering av sitt kvalitetsarbete har sänkts 2019 jämfört med de två föregående åren till 3,4. Stadens årsmål har alla år varit 3,8.

	Genomsnittligt resultat kvalitetsindikatorn
2019	3,4
2018	3,5
2017	3,6

Generellt har medarbetarnas bedömning i vilken grad som deras pedagogiska arbete uppfyller kriterierna i bedömningsverktyget kvalitetsindikatorn sänkts för de högsta omdömena utvecklat och heltäckande arbete. Fler avdelningar har angivit att de inte uppfyller de grundläggande kraven. Totalt har 109 avdelningar registrerat sina bedömningar.

Två tänkbara övergripande förklaringar är att det har varit ett stort fokus på den reviderade läroplanen under 2019 och dess krav på innehåll i det pedagogiska arbetet vilket med all sannolikhet har bidragit till att man granskar sin verksamhet mer kritiskt med nya kraven som utgångspunkt. Vidare har kvalitetsindikatorn reviderats och förtydligat kraven på pedagogernas digitala kunnande, användning av digitala verktyg, programmering med mera, vilket är ett fortsatt utvecklingsområde.

De avdelningar som har bedömt att deras kvalitetsarbete inom kvalitetsindikatorns fem områden överensstämmer inte med de som angett samma utvärderingsresultat 2017.

När det gäller bedömningen att avdelningens arbete är heltäckande inom ett område är det en avdelning i Gubbängen som har bedömt att de uppnår den nivån i sitt pedagogiska arbete samtliga år inom områdena Miljö och material, Skapande och Språk och Kommunikation. En avdelning i Farsta Fagersjö gör samma bedömning för att områdena Miljö och matematik och Språk och kommunikation.

Samtliga uppgifter i nedanstående diagram är andelsberäkningar om hur många avdelningar som har gjort bedömningar av sitt pedagogiska arbete i enlighet med kriterierna i kvalitetsindikatorn.

Om/när ett arbetslag rapporterar att de inte uppfyller kriterierna för grundläggande nivå tar förskolledningen kontakt och kommer ut på reflektion och tar tillsammans med arbetslaget fram en åtgärdsplan som kan innehålla behov av specifik utbildning, handledning, inköp av material, översyn av pedagogisk miljö och så vidare.

Miljö och material

Miljö och material	Bristfällande	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
2019	7	57	29	7
2018		54	37	9
2017	3	43	45	9

2019 har sju procent av avdelningarna svarat att de inte uppfyller de grundläggande kriterierna för området *Miljö och material*, 57 procent har gjort bedömningen att de har

uppnått nivån grundläggande, 29 procent utvecklad och sju procent heltäckande. De senaste åren har pedagogisk miljö varit ett av våra fokusområden, men det har inte resulterat i att personalens bedömning av det pedagogiska arbetet inom området har höjts. En förklaring kan vara att den nya digitala indikatorns tydlighet om vad som krävs för att uppfylla en nivå. En annan delförklaring kan vara att medarbetarna är mer kritiska just på grund av att pedagogisk miljö varit i fokus och att man inte anser att man nått ända fram. Området kräver inköp som förutsätter att man gör det etappvis och större inköp får planeras på flera års sikt.

Under hösten har ett arbete påbörjats som syftar till att en mall för Pedagogisk miljörund tas fram. Förskolorna ska kunna bedöma sig själva och se vad och hur de behöver utveckla de pedagogiska lärmiljöerna.

Språk och kommunikation

Språk och kommunikation	Bristfällande	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
2019	7	54	32	9
2018		60	30	10
2017	2	46	36	17

Medarbetarnas omdöme om området *Språk och kommunikation* år 2019 är liknande det för Miljö och material. Sju avdelningar bedömer att de inte uppnår de grundläggande kraven medan nio anser att deras pedagogiska språkarbete motsvarar kriterierna för heltäckande i kvalitetsindikatorn. Språk har under flera år varit ett prioriterat utvecklingsområde, men enligt medarbetarnas självvärdering finns det generellt betydligt mer att göra för att fler förskolor ska gå från grundläggandet till utvecklat eller heltäckande språkarbete.

Farsta har haft ett stort fokus på att bli än bättre på att arbeta med barnens språkutveckling. Att stimulera barnen i deras språkutveckling arbetar förskollärarna och barnskötarna med dagligen. Barngrupper organiseras för att främja att barnen talar, diskuterar, reflekterar och ställer frågor. Förskolebarnen möts av positiva attityder till sitt språk och sin kultur. Olika modersmål, religioner, namn, seder och bruk ses som en tillgång. Barn med annat modersmål uppmärksammas och i de fall det finns tillgång till tvåspråkiga pedagoger läser man böcker på deras eget språk. Samtliga förskolor använder bildskärm. Verktuget ger möjlighet att översätta böcker på ett 50-tal språk, inklusive teckenspråk och är ett viktigt komplement i arbetet med flerspråkiga barns språkutveckling.

Föräldrars kunskap och erfarenhet om det sociala och kulturella sammanhanget som barnet vuxit upp i tas tillvara. Intern uppföljning visar dock att flera barn trots stora insatser har ett stort behov av att utveckla sitt språk.

Farstas språkprogram har reviderats och implementerats under året. Det innefattar riktlinjer om hur man uppmärksammar att barn inte har ett åldersadekvat språk och hur man kan arbeta med språkträning i förskolans olika aktiviteter. Förskolorna gör en årlig kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Förskollärarnas och barnskötarnas språkkompetens kartläggs och används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering.

Farsta har ett övergripande språknätverk för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras. Specialpedagog med språkinriktning leder tillsammans med logoped språknätverket som har i uppdrag att samordna kunskapsutveckling med betoning på

flerspråkighet och att införa evidensbaserade arbetsätt. Enskilda förskolor har fått fortbildning på temat språkutveckling och språkstörningar i samband med utredningar kring barn i behov av särskilt stöd.

Stödenheten har en logoped som bistår arbetslag som har barn med språksvårigheter. Hon har haft TAKK-kurser (teckenspråk som stöd till talat språk) för personal.

Matematik

Matematik	Bristfällande	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
2019	7	61	25	7
2018		54	37	9
2017	3	54	38	5

Även bedömningarna om det pedagogiska arbetet med *Matematik* liknar ovanstående områdets resultat, men sticker ut med flest bedömningar, 61 procent, om att avdelningarna uppnår grundläggande nivå. Matematik är ett fortsatt utvecklingsområde. Matematiken är en del av det vardagliga pedagogiska arbetet, i samband med rutiner och i de aktiviteter som barnen möter.

Naturkunskap och teknik

Naturvetenskap och teknik	Bristfällande	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
2019	7	58	31	5
2018		61	30	9
2017	3	53	36	7

På samma sätt så är det sju procent av avdelningarna som bedömer att det inte uppnår grundläggande krav för sitt pedagogiska arbete med *Naturkunskap och teknik* och fem procent som tycker att deras arbete motsvarar kraven för heltäckande nivå.

Naturvetenskap och teknik är ett fortsatt utvecklingsområde, men är den del av det dagliga pedagogiska arbetet på samtliga förskolor. Arbeten med naturmaterial, vatten och samt och experimenterande av olika slag som rör naturvetenskapliga fenomen är återkommande och mycket uppskattat av barnen. För att förbättra resultaten behöver enheterna i ännu större utsträckning utmana barnen med olika naturvetenskapliga och experiment. En del pedagogiska miljöer behöver ses över så att de uppmuntrar barn att fundera över olika naturvetenskapliga fenomen och vilja pröva olika hypoteser.

Skapande

Skapande	Bristfällande	Grundläggande	Utvecklad	Heltäckande
2019	5	48	33	14
2018		50	40	10
2017	4	43	43	10

Avdelningarnas bedömning om i vilken grad de klarar de olika nivåernas kriterier i kvalitetsindikatorn avviker för området *Skapande* där medarbetarnas analys ger en bild av att de till 33 procent har ett utvecklat pedagogiskt arbete och hela 14 procent anser att det är heltäckande.

Skapande verksamhet är en stor del av verksamheten på förskolorna. Förskolorna har olika projektteman som oftast innefattar skapande verksamhet och barnen får träning i språk, insyn i matematiskt tänkande och naturvetenskapliga och tekniska fenomen som en del av det skapande arbetet. Förskolepersonalen ger barnen möjlighet att pröva på många olika material att uttrycka sig med och lär ut olika tekniker.

Under året har alla barn fått ta del av teaterföreställningar anpassade efter barnens ålder. Efteråt har barnen på olika sätt fått möjlighet att bearbeta sina intryck med olika skapande uttrycksformer. Personal som har medverkat har svarat på hur nöjda de bedömer att barnen varit med vårens scenföreställningar. Tyvärr har än då länge för få förskolor svarat på 2019 års enkätuppföljning så det är inte möjligt att redovisa nöjdhetsresultat.

De äldre barnen har varit delaktiga i ett projekt Hökarängen. Femåringarna har tillsammans med två konstnärer skapat ett konstverk per förskola. Målet var att bidra till barns levande relation till naturen utifrån element som förskolorna redan känner till och arbetar med.

Analys

Anvisning

Analysera vad variation och låga bedömningar beror på.

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från analysen för att öka kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen. Ta med det i den sammanfattande analysen.

Förskoleundersökning

Anvisning

Redovisa resultatet för stadsdelsnämnden/enheten för samtliga frågeställningar gärna i form av spindeldiagram. Redovisa nöjd-föräldraindex över de senaste tre åren.

Kommentera om det är skillnader mellan olika år och områden.

Beskriv de variationer i förhållande till staden som helhet, övriga stadsdelar samt mellan och inom förskoleenheter som utgör grund för analysen nedan.

Farstas kommunala förskolor har sänkt sitt resultat på målområdena *Samverkan med hemmet* och *Nöjdhet, trygghet och om kommunikation* jämfört med 2018. Stadens genomsnittliga resultat som Farsta jämförs med har sänkts jämfört med föregående år för målområdena *Utveckling och lärande*, *Samverkan med hemmet* och *Kost, rörelse och hälsa*.

Målområden	Andel nöjda, procent	Ändring från 2017, procentenhet	Andel nöjda, stadens snitt, procent	Ändring från 2017, procentenhet
Utveckling och lärande	77		79	- 1
Normer och värden samt barns inflytande	87	+ 1	89	

Målområden	Andel nöjda, procent	Ändring från 2017, procentenhet	Andel nöjda, stadens snitt, procent	Ändring från 2017, procentenhet
Samverkan med hemmet	76	- 2	81	- 2
Kost, rörelse och hälsa	72		79	- 1
Nöjdhet, trygghet och rekommendation	83	- 1	86	

Farsta resultat för de fem målområdena är jämförbara med stadens genomsnittliga resultat, men utfallen skiljer sig åt med undantag för Samverkan med hemmet där både Farsta och staden har fått sänkta resultat med två procentenheter. Tydliga utvecklingsområden för Farsta är *Utveckling och lärande*, *Samverkan med hemmet* och *Kost, rörelse och hälsa*.

Jämförelse mellan flickor och pojkar

Förskoleundersökningen visade år 2018 att vårdnadshavare till pojkar generellt var mer nöjda med verksamheten än vårdnadshavare till flickor. År 2019 är det precis tvärtom, vårdnadshavare till pojkar ger sämre betyg.

Följande målområden uppvisar skillnader i form av mer nöjda vårdnadshavare till flickor:

- Sammanfattande omdöme. (Skillnad mot pojkar – tre procentenheter.)
- Samverkan mot hemmet. (Skillnad mot pojkar – tre procentenheter.)
-

Endast en procentenhet har svarat att de upplever att deras barn har diskriminerats av förskolepersonal (samma resultat 2018). Ingen vårdnadshavare för pojkar säger sig ha upplevt det.

Trots ovanstående nära nollresultat anger flera vårdnadshavare på nästa frågeställning om diskrimineringsgrunder olika orsaker till att deras barn utsatts för diskriminering. Kön, etnisk tillhörighet och ålder var de vanligaste anmälda orsakerna.

Jämförelse med andra stadsdelsnämnder i ytterstaden

Nedan visas Farstas resultat på två övergripande påståenden som rör kvalitet, i jämförelse med andra stadsdelsnämnder i ytterstaden. Skillnaden i resultat jämfört med år 2018 redovisas inom parentes.

Jag kan rekommendera mitt barns förskola, %			
Farsta	Skarpnäck	Skärholmen	Hässelby-Vällingby
81 (-1)	85 (-2)	83 (+1)	84 (+1)

Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola, %			
Farsta	Skarpnäck	Skärholmen	Hässelby-Vällingby
82 (-2)	87 (-1)	83 (+1)	84 (-1)

Resultatet för de två övergripande frågeområdena har för andra året i rad sänkts, med undantag för Skärholmen och Hässelby-Vällingby som har höjt vårdnadshavarnas

rekommendationsresultat med en procentenhet och Skärholmen har höjt sina resultat för nöjd som helhet med förskolan med samma procentenhet.

Jämförelse mellan kommunala och fristående förskolor

De kommunala förskolorna i Farsta har sammantaget lite bättre resultat än de fristående. De fristående förskolornas genomsnittliga resultat har ökat betydligt jämfört med år 2018.

Målområden	Kommunala förskolor, %	Fristående förskolor, %
Utveckling och lärande	77 (=)	75 (+3)
Normer och värden samt barns inflytande	87 (+1)	86 (+3)
Samverkan med hemmet	76 (-2)	77 (+4)
Kost, rörelse och hälsa	72 (=)	74 (+3)
Nöjdhet, trygghet och rekommendation	83 (+1)	81 (+6)

Till skillnad mot år 2018 så överensstämmer vårdnadshavarnas nöjdhet med de olika målområdena oavsett enskild eller kommunal regi. De fristående förskolornas sammanfattande resultat har ökat mellan tre och sex procentenheter inom samtliga målområden. De kommunala har ökat med en procentenhet för målområdet *Normer och värden* och *Barns inflytande* och *Sammanfattande omdöme* för total nöjdhet, trygghet och rekommendation.

Inom området *Utveckling och lärande* har de kommunala förskolorna, jämfört med de fristående, ett sammantaget bättre resultat för påståendena om kulturutbud utanför förskolan samt om barnen använder digitala verktyg i sitt lärande. Båda frågeområdena har dock generellt låga resultat.

När det gäller *Normer och värden samt Barns inflytande* har de kommunala förskolornas lite bättre resultat om att vårdnadshavare anser att barnen känner sig trygga på förskolan och att barnens ges möjlighet att utveckla sina sociala förmågor. Både de kommunala förskolornas och de friständes sammantagna snittresultat är minst 82 procent upp till 90 procent nöjda vårdnadshavare för alla frågeställningar inom målområdet.

Inom målområdet *Samverkan med hemmet* är vårdnadshavarna som har sina barn på fristående förskolor mer nöjda med att de kan kommunicera digitalt med förskolan.

För målområdet *Kost, rörelse och hälsa* har de fristående förskolorna bättre resultat vad gäller information om maten. Detta målområde är ett generellt utvecklingsområde.

Påståenden	Kommunala förskolor, %	Fristående förskolor, %
Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola	82 (-2)	82 (+8)
Jag upplever att förskolan i sin helhet är trygg och säker för mitt barn	85 (+1)	83 (+5)
Jag kan rekommendera mitt barns förskola	81 (-1)	79 (+7)

När det gäller målområdet *Nöjdhet, trygghet och rekommendation* så råder det små skillnader mellan de kommunala och de fristående förskolornas resultat. De fristående verksamheterna förbättrat sina nöjdhetsomdömen med mellan fem och åtta procentenheter på ett år.

Analys

Anvisning

Analysera vad variationerna beror på mellan olika år och mellan förskoleenheter. Beskriv eventuella åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta.

Generella utvecklingsområden

Vårdnadshavarnas grad av nöjdhet med sitt barns förskola varierar mellan de olika förskoleenheterna och de enskilda förskolorna. Många förskolor har mycket nöjda vårdnadshavare, medan andra överlag har lägre nöjdhetsresultat. Förskolorna informerar vårdnadshavarna om enkätresultatet och har dialog om förbättringsinsatser.

Förvaltningen har digitalisering som ett övergripande mål inom förskoleverksamheten 2018 och 2019. Stadens digitala system, Skolplattformen, som skulle ha införts hösten 2018 har av olika skäl försenats. Frånvaro- och närvarosystemet var infört när förskolenkäten besvarades, men modulen som ger möjlighet att informera och kommunicera med vårdnadshavare är ännu inte introducerad.

Förskolepersonal kommer att använda Skolplattformen till dokumentation, planering för att nå läroplanens och verksamhetsplanens mål, uppföljning av verksamheten och information till vårdnadshavare. Införandet av Skolplattformen förväntas ge helt andra möjligheter till likvärdig dokumentation och digital kommunikation med vårdnadshavare. Förskolans ledningsgrupper har genomgått kompetensutveckling i digitaliseringsprocessen. Alla förskolor har en eller flera utbildade ambassadörer som i sin tur utbildar sina kollegor i Skolplattformens olika delar. Inventering av förskolornas digitala utrustning har gjorts och inköp har genomförts kontinuerligt.

För målområdet *Utveckling och lärande* som har låga omdömen på flera av sina frågeområden, har sämre resultat för förskolans arbete med den pedagogiska miljön tillkommit. Berörda förskoleverksamheter har i uppdrag att identifiera orsakerna till att vårdnadshavarnas nöjdhet inte uppfyller förväntningarna. Beror resultaten på att förskolan inte har kommunicerat tillräckligt bra om exempelvis hur man i det dagliga arbetet uppmuntrar barnen att tänka matematiskt?

Följande utvecklingsområden har identifierats:

- Jag upplever att den pedagogiska miljön på mitt barns förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.
- Jag upplever att mitt barn uppmuntras att utveckla sitt matematiska tänkande. Jag upplever att mitt barn uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen.
- Jag upplever att förskolan ger mitt barn möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud.
- Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/ hjälpmedel i sitt lärande.

Målområdet *Samverkan med hemmet* har fått ytterligare ett identifierat utvecklingsområde jämfört med år 2018, information om mål och arbetssätt. Vårdnadshavarnas bedömning av att deras barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs har sjunkit med hela sex

procentenheter jämfört med 2018.

Förvaltningen räknar med att ett lyckat införande av Skolplattformen kommer att leda till förbättrade resultat 2020 för följande påståenden:

- Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs.
- Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten.
- Jag upplever att jag på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med mitt barns förskola.

För att förbättra resultatet 2020 för målområdet *Kost, rörelse och hälsa* måste de berörda förskolorna arbeta med att förbättra kommunikationen med vårdnadshavarna om den mat som serveras samt om rörelseaktiviteter på förskolan. Följande påståenden har låga resultat:

- Jag är nöjd med informationen jag får om maten på förskolan.
- Jag upplever att mitt barns förskola serverar en varierad och näringsrik mat.
- Jag upplever att mitt barn uppmuntras till fysiska aktiviteter.'

F a r s t a h a r e t t n y t t e n h e t s m å l 2 0 2 0 p å t e m a t genom utevistelse och rörelselek".

Resultat från övriga underlag

Anvisning

Redovisa vad som, förutom det som redan beskrivits ovan, framkommit i resultatdialoger med enheterna, vid verksamhetsbesök, i enheternas likabehandlingsarbete och klagomålshantering på olika nivåer. Beskriv om insatser har genomförts med anledning av detta och vilka effekter insatserna gett.

Beskriv om och i så fall hur nämnden har följt upp att arbetslagen kontinuerligt och systematiskt dokumenterat barns förändrade kunnande kopplat till den undervisning som bedrivits utifrån de nationella målen.

Förskoleavdelningen har i samverkan med utbildningsförvaltningen tagit fram en gemensam handlingsplan för övergång mellan förskola och skola. Vi har haft särskilt fokus på hur vi ska säkra övergången med hjälp av informationsinsatser till vårdnadshavare och samverkan med skolan för barn i behov av särskilt stöd.

Förskoleavdelningen har samverkat med folkbiblioteken i Farsta under året. Förskolornas läsombud har gått på en bokcirkel anordnad av de lokala biblioteken om boksamtal om bilderböcker.

Fagersjös förskoleverksamhet har under året utökat sitt projekt förskolebibliotek med ytterligare två förskolor. Barnboksbibliotekarier besöker arbetsplatsträffar och utbildar pedagogerna i bokprat. Förskolebiblioteket utvecklas i dialog med barnen. Vårdnadshavarna intervjuas om bokläsning, bjuds in på invigningen av biblioteket och man arbetar aktivt med utlån av bokpåsar för att stimulera bokläsning i hemmen.

Kompetensutveckling i samverkan och revidering av Farsta språkprogram har syftat till att öka kunskapen om vikten av högläsningen och rusta medarbetarna för att bättre kunna möta

barns flerspråkighet.

Stadens projekt inventering av förskolepersonalens arbetsmiljö har varit en viktig pusselbit. Medarbetare på Farstas förskolor, förskoleledningar och fackliga företrädare har inventerat **generella och lokala brister och utvecklingsförbättrad arbetsituation för förskollära** övergripande plan med rutiner och ramar tas fram för hela verksamhetsområdet och handlingsplaner lokalt tas fram för respektive förskolenhet.

Avdelningen har tagit fram ett underlag för lönekriterier för barnskötare respektive förskollärare i förskolan. Underlaget ska implementeras 2020 tillsammans med tillhörande rutiner för genomförande.

Vi har haft tre anmälningar till skolinspektionen under året på tema omsorgsbrist och kränkande behandling. De anmälningarna har gemensamt är att vårdnadshavarna anser att vi inte har utrett brister i verksamheten tillräckligt och/eller vidtagit tillräckligt med åtgärder. Vi kan konstatera att en gemensam nämnare är brist på kommunikation, det är möjligt att vi skulle ha kunnat undvika anmälningarna om vi hade bättre hade lyckats med att bemöta och ha dialog med berörda vårdnadshavare. I två av fallen har vi svarat skolinspektionen, men endast fått beslut i ett fall. Inspektionen ansåg att vi hade kränkt ett barn som hade oförklarliga blåmärken, men att det finns särskilda omständigheter i ärendet som gör att Barn- och elevombudet avstår från att ingripa. I ett fall blev vi ålagda att utreda ärendet och återkoppla till vårdnadshavaren utan att skicka in någon rapport till skolinspektionen.

Under året har Farsta haft 56 studenter från Stockholms Universitet och Södertörns högskola som har haft verksamhetsförlagd utbildning på förskolorna under året. Samtliga förskolenheter har tagit emot studenter.

Farsta strand har varit med i projekt Centrum för professionsutveckling (CPU) i samarbete med Södertörns förskola och sju av deras åtta förskolor har tillsammans tagit emot elva CPU-studenter. CPU-arbetet har bidragit till att handledarna på förskolorna har fått ett haft ett närmare samarbete med lärarna på högskolan och fått ta del av nya forskningsrön.

Analys

Anvisning

Analysera hur dessa underlag hänger samman med andra resultat, om det som framkommit leder fram till åtgärder eller insatser av något slag som behöver tas med till den samlade analysen.

- *Analysera de strukturella förutsättningarna utifrån hur de påverkat måluppfyllelsen och likvärdigheten. Redogör för relevanta variationer mellan enheter, förskolor och arbetslag.*
- *Hur påverkas undervisningen av att det finns arbetslag som saknar legitimerade förskollärare?*
- *Vilka åtgärder har genomförts för att se till att alla barn får undervisning av legitimerade förskollärare?*
- *Finns det variationer i andel legitimerade förskollärare och personal utan utbildning för arbete med barn? Vad görs för att öka likvärdigheten?*

- *Syns skillnader i personalens utbildningsnivå i resultaten i WKI och Förskoleundersökningen?*

Redovisa de åtgärder som planeras med utgångspunkt från detta och ta med de viktigaste i den sammanfattande analysen.

Farstas har utifrån inventeringen av förskolornas arbetsmiljö tagit fram en handlingsplan för arbetet med att förbättra arbetsmiljön för barnskötare och förskollärare. Styrgruppen kommer att ha sitt första möte i januari 2020. Utöver styrgruppen finns en övergripande utvecklingsgrupp och lokala utvecklingsgrupper eftersom enheterna har olika prioriterade områden samt en modell för facklig samverkan.

2020 kommer vi fortsätta arbetet med att inventera förskolorna inre och yttre miljöer och det kommer att resultera i en mall för hur medarbetarna ska kunna granska sin egen miljö och se över vad som krävs för att motsvara läroplanens undervisningsuppdrag. Generellt har vi konstaterat att en del avdelningar har behov av att uppgradera sin pedagogiska miljö och det saknas till viss del baskunskaper hos förskolepersonalen vad gäller utforskande undervisningsmiljö.

Under 2020 kommer Farsta att ta första steget för klustersamarbete med Stockholms Universitet. Studenter som får praktik på förskolorna kommer att hänvisas till färre enheter som har flera handledare, vilket är tänkt att öka kvaliteten på utbildningsinsatsen.

En utökad dialog med socialtjänsten är ett fortsatt utvecklingsområde. Det har endast skett i mindre skala kring enskilda familjeärenden och i samband med uppdraget att öka andelen inskrivna barn på förskolan.

Effekter av stadsövergripande insatser innevarande budgetår

Anvisning

Beskriv vilka stadsövergripande insatser som stadsdelen tagit del av och vilka eventuella effekter de gett.

Förskoleverksamheten har deltagit i de av utbildningsförvaltningen anordnade utbildningsinsatser som rör undervisningsuppdraget i den reviderade läroplanen som universitetskurs för rektorerna och storföreläsningar för förskoleledningar och nyckelpersoner. Dessa insatser har gett effekt för vårt interna utvecklingsarbete med att implementera den reviderade läroplanens förtydligande uppdrag för förskoleverksamheten och i vårt arbete med att ta fram gemensamma riktlinjer för det dokumentation av det pedagogiska arbetet.

Nyckelpersoner har deltagit på SETT-mässan och andra har besökt den och inhämtat idéer om fortsatt implementering av digitala verktyg i förskoleverksamheten och hur de kan komplettera och förstärka pedagogiken.

Farsta har deltagit i stadens båda övergripande projekt

- att inventera arbetslagens arbetsmiljö på förskolorna
- digitalisering av förskola och införande av skolplattformen

Sammanfattande analys

Anvisning

Här redovisar stadsdelsnämnden/enheten sin samlade bedömning av verksamhetens måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen utifrån underlagen nedan samt hur de kompletterar och påverkar varandra.

Målen i verksamhetsplanen 2019 som bygger på de nationella målen, organisationsöversyn, utbildningssatsningar, nätverksarbete och strategiska beslut som avdelningschef och rektorer har tagit har syftat till att förskolorna ska bli mer likvärdiga och ge alla barn de bästa förutsättningarna för utveckling.

Vår bedömning är att exempelvis beslut om en ny organisationsstruktur med arbetslagledare, införande av pedagogisk utvecklingstid, utbildningssatsningar för att implementera undervisningsuppdraget och förberedelser för förbättrad uppföljning av den pedagogiska dokumentationen i modulen Planering och bedömning i skolplattformen har bidragit till uppfyllelse av målet.

Vi kan dock konstatera att om man ser till vårdnadshavarna upplevelse år 2019 av förskoleverksamheten generellt och det övergripande utslaget av medarbetarnas bedömning i kvalitetsindikator av hur lång de har nått i sitt kvalitetsarbete så har Farsta fortsatt utmaningar för att nå måluppfyllelse.

Utvecklingsområden och gemensamma insatser på stadsdelsnämnds nivå

Anvisning

Beskriv vilka övergripande utvecklingsområden som bedöms vara särskilt viktiga för verksamhetsutveckling och likvärdighet utifrån analysen ovan.

Ange vilka insatser som kommer att genomföras och hur effekterna av insatserna ska följas upp.

Under 2020 kommer fokus att vara fortsatt arbete med

- att arbeta för en likvärdig förskola
- att implementera modulen Planering och bedömning som bygger på en gemensam mall, kontinuerlig uppföljning av om och hur dokumentationsarbetet fungerar i arbetslagen. Utifrån utvärderingsresultat kommer övergripande beslut att tas om behov av konkreta insatser för att säkra och utveckla kvalitetsarbetet
- med uppföljning av förskolornas pedagogiska miljöer, framtagande av mall för intern uppföljning och beslut om behov av insatser för att uppnå likvärdighet
- att alla enheter tar fram och verkställer en handlingsplan för att utveckla arbetsmiljön utifrån enhetens förutsättningar. En del övergripande beslut kommer att tas för att

- säkra likvärdighet vad gäller arbetsmiljön på förskolorna
- införande av gemensamma lönekriterier för barnskötare och förskollärare
- insatser för att öka vårdnadshavarnas nöjdhet med förskoleverksamheten.

Uppföljning av hur arbetet fortlöper och av konkreta resultat kommer att ske på möten med övergripande nätverk, rektorer och i dialog med fackliga företrädare.

Förslag till kommunfullmäktige/nämnd för kommande budgetår

Anvisning

Mot bakgrund av stadsdelsnämndens analys och utvecklingsbehov redovisas behov av gemensamma stadsövergripande insatser för Stockholms stad.

Det finns ett behov av att staden tar fram gemensamma riktlinjer för förskolornas arbete med barn i behov av särskilt stöd och gemensamma bedömningsgrunder för behov av insatser.

För att barnskötarna ska ges bättre förutsättningar att uppfylla läroplanens intentioner för omsorgsarbete, lek och undervisning är det önskvärt att staden erbjuder fördjupningskurser även inom områdena språk, matematik och naturvetenskap/teknik.